

CAURI LAIKU LOKIEM - VIESĪTES BIBLIOTĒKAS VĒSTURE

Pirmsākumi

Lai arī 2007. gadā izdotā Jēkabpils zonālā valsts arhīva izziņa apstiprina, ka ziņas par Viesītes bibliotēkas veidošanu pirmoreiz atrodamas dokumentos, kas datēti ar 1945.gada februāri, savukārt Latvijas PSR Kultūras ministrijai pakļautās Viesītes pilsētas bibliotēkas reģistrācijas pase izdota 1953. gadā, vēsturisku avotu izpēte liecina - bibliotēkas pirmsākumi Viesītē meklējami daudz, daudz agrāk.

Jau 20. gadsimta sākumā Eķengrāvē (no 1926.gada – Viesīte) aktīvi darbojušās vairākas lauku biedrības, kuras mājvietu atradušas Eķengrāves Krājaizdevu sabiedrības namā (Biedrības namā, vēlāk - kultūras nams).

Šajā ēkā Brīvības ielā 12 atradies Krājaizdevu biedrības nams, kur darbojušās dažādas biedrības, t.sk. Eķengrāves bibliotēkas biedrība.

Viena no vecākajām bija Eķengrāves bibliotēkas biedrība, kura pēc ziņām periodikā vairāk veica kultūras dzīves veicināšanas funkcijas. Nedēļas laikrakstā *Dzīve* 1910. gadā rodamas ziņas, ka šīs biedrības paspārnē darbojās koris, muzikanti, teātra trupa. Tā organizēja izglītojošus priekšlasījumus. Biedrības biedri bija vietējie zemnieki un laukkopji, tāpēc arī lekciju saturs vairāk saistījās ar lauksaimniecību. Biedrība veidoja bibliotēku, rosīgi tika uzvestas lugas, kuras izrādīja Biedrības namā. Repertuārs nopietns – A. Čehova, Aspazijas u.c. lugas. Biedrībā sākotnēji bijis ap 150 biedru.

Tā laika laikrakstos *Latvija* (1913. g., Nr. 155) un *Dzīve* (1910. g., Nr. 107) kritizēts biedrības darbs. Rakstos izskan doma, ka tās priekšnieks, veidojot grāmatu uzkrājumus un iepērkot grāmatas, vadās pēc savas gaumes, orientējas uz “parastajiem ļautiņiem”, kritizēts fakts, ka Bibliotēkas biedrībā vairāk ir zemkopji, kas maz saprot no bibliotēkas lietām.

Biedrības namā zināms grāmatu uzkrājums pastāvējis ilgu laiku – no 1901. līdz 1922.g., kad tas tiek pārvests uz jaundibinātās (1922. g. 20. februārī) Eķengrāves (vēlāk – Viesītes) izglītības biedrības “Ausma” telpām (Biržu ielā 4; ēka nav saglabājusies) un kļūst par pamatu šīs biedrības bibliotēkai. Tas jau

ir pavisam oficiāls bibliotēkas aizsākums. Ziņas par šīs bibliotēkas darbību, skaitliskajiem rādītājiem atrodamas *Latvijas Bibliotēku padomes Gada grāmatā*, I., 1926. g. un *Latvijas kultūras statistikā*, 1918. – 1937. Šī bibliotēka bijusi bez maksas, pieejama noslēgtai sabiedrības daļai - biedrības biedriem, kas laika gaitā noveda pie lasītāju skaita ievērojamas samazināšanās.

Dati uz 1925.g. 1. janvāri: Jēkabpils apriņķī 36 bibliotēkas, “Ausmas” bibliotēkā fonds – 889, t.sk. latviešu valodā – 889, daiļliteratūra – 522, lasītāju skaits – 119.

Dati uz 1931.g. 1. janvāri: Jēkabpils apriņķī 31 bibliotēka, biedrības “Ausma” bibliotēkā – fonds – 2062, latviešu valodā - 2045, žurnāli, laikraksti – 9, izsniegums – 1299, lasītāju skaits – 71, t.sk. sievietes – 33, latvieši – 71, darbinieku skaits – 2. Gadā iztērēti Ls 641 (vislielākie izdevumi Jēkabpils apriņķī).

Vairāk pieejamas un plaši izmantotas Latvijas laikā bija Viesītes pagastskolas un Viesītes pamatskolas bibliotēkas. Tās saņēma daudz vērtīgu grāmatu dāvinājumu veidā (Kārļa Ulmaņa “Draudzīgais aicinājums”, Viesītes rajona ārsta Dr. Herberta Gediņa dāvinājums u.c.). Bērni lasīja grāmatas un ņēma tās arī saviem vecākiem. Vairākiem viesītiešiem bija vērtīgas un lielas privātbibliotēkas (piemēram, pastniekam Regutam).

Iepriekšminētā izglītības biedrības “Ausma” bibliotēka darbojusies visu Latvijas laiku. Ar laiku biedrība nonāca materiālajās grūtībās, radās doma par tās apvienošanos ar citām organizācijām. Krass notikumu pavērsiens sākās 1940. gadā, kad Latvijā ienāca krievu karaspēks.

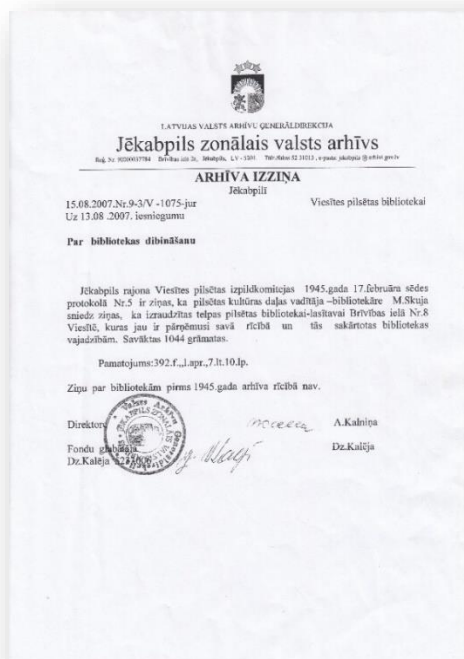
Pēc vairāku viesītiešu atmiņām 1940. gadā, ienākot okupācijas spēkiem, notika “Ausmas” bibliotēkas fonda tīrīšana, tika izņemtas grāmatas, kas neatbilda ideoloģijai. Biedrība pastāvēja līdz 1940.gada 31.decembrim. Kad to likvidēja, biedrības telpās izvietoja “atbrīvotāju” armiju. Bibliotēku jeb to, kas no tās bija palicis, pārveda uz Viesītes izpildkomitejas telpām, kur bibliotēkai atvēlēja vienu telpu. Pilsētas dome (toreiz – izpildkomiteja) atradās pretī ilggadējai pasta ēkai (domājams, Brīvības ielā 8).

Karš Viesīti skāra maz, tāpēc, kā atceras viesītieši, bibliotēka varēja turpināt darbu. Personāls jeb bibliotekāru sastāvs bija mainīgs. Zināms, ka 1944. gadā bibliotēkā bija grāmatas tikai latviešu valodā. Tās bija sakārtotas tematiski, un to nebija īpaši daudz (apmēram 1000 grāmatas). Vienam darbiniekam, kas nebija bibliotekārs, uzdeva sakārtot fondu. Pēc viņa atmiņām fonds bija “iztīrīts”, grāmatu nebija daudz, visas latviešu valodā. Tika atrasts cilvēks ar bibliotekāra darba iemaņām, un fonds tika sakārtots. Kadri gadu gaitā mainījās. Bibliotekārus apmācīja kursus Rīgā.

Zināms, ka kara gados kādu laiku bibliotēkā strādājusi Lonija Vītiņš. Kad 1943./1944. gadā notika darbs pie bibliotēkas kārtošanas, tad tās pārvešanā uz izpildkomitejas telpām piedalījās bibliotekārs Voldis Putniņš, kurš karā bija zaudējis roku un pēc profesijas bija muzikants. Pēc viņa fondu kārtošanu sāka Velta Kastaine (vēlāk -Lazda). Viņa nostrādāja nepilnu gadu, tad devās bērna kopšanas atvaļinājumā. Fonda kārtošanu pabeidza Marija Skuja – Viesītes vēsturei nozīmīgs cilvēks, teātra režisore un aktrise, kura par bibliotekāri sabija neilgu laiku.

Līdz 1953. gadam bibliotēka vairākkārt mainījusi savu atrašanās vietu.

2007. g. Jēkabpils zonālā valsts arhīva izziņa 15.08.2007. Nr. 9-3/V – 1075-jur Viesītes pilsētas bibliotēkai *Par bibliotēkas dibināšanu* sniedz informāciju, ka “Jēkabpils rajona Viesītes pilsētas izpildkomitejas 1945. gada 17. februāra sēdes protokolā Nr. 5 ir ziņas, ka pilsētas kultūras daļas vadītāja – bibliotekāre M. Skuja sniedz ziņas, ka izraudzītas telpas pilsētas bibliotēkai – lasītavai Brīvības ielā 8 Viesītē, kuras jau ir pārņēmusi savā rīcībā un tās sakārtotas bibliotēkas vajadzībām. Savāktas 1044 grāmatas. Pamatojums: 392.f.,1.apr.l.t.10.lpp. Ziņu par bibliotēkām pirms 1945. gada arhīva rīcībā nav. Direktore A. Kalniņa. Fondu glabātāja Dz. Kalēja.

1947. gadā bibliotēkā strādāja Olga Uķina. Nav zināms, kāpēc viņa tikusi atbrīvota no darba. Tas varētu būt bijis politisku motīvu dēļ.

1947. gadā darbu bibliotēkā uzsāka Ārvaldīne Lukasevičs (vēlāk – Ribicka) – komjauniete, kura tikusi norīkota tajā strādāt. Viņa bibliotekāru kursus beidza Rīgā. Tie notika Pionieru pilī (tagad – Prezidenta pils).

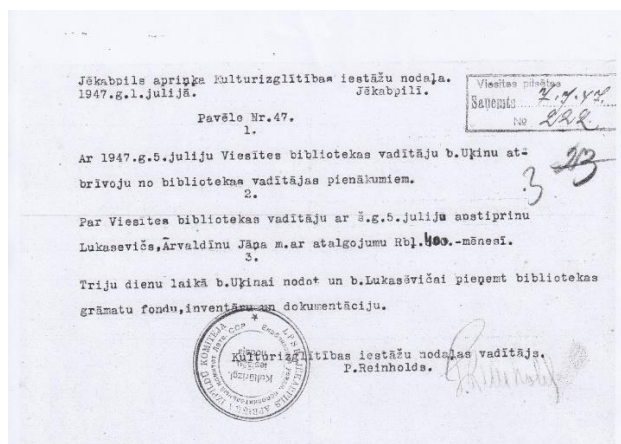
To apliecina kultūrizglītības iestāžu nodaļas vadītāja P. Reinholda izdota pavēle:

Jēkabpils apriņķa Kultūrizglītības nodaļa 1947.g.1. jūlijā Jēkabpilī. Pavēle Nr. 47. 1. : Ar 1947. g. 5. jūliju Viesītes bibliotēkas vadītāju b. Uķinu atbrīvoju no bibliotēkas vadītājas pienākumiem.

2. Par Viesītes bibliotēkas vadītāju ar š.g. 5. jūliju apstiprinu Lukasevičs Ārvaldīnu Jāņa m. ar atalgojumu Rbļ. 400.- mēnesī.

3. Triju dienu laikā b. Uķinai nodot un b. Lukasevičai pieņemt bibliotēkas grāmatu fondu, inventāru un dokumentāciju. Kultūrizglītības iestāžu nodaļas vadītājs P. Reinholds.

Pavēle

Laika posms: 1953.-1994.gads

No 1953. gada bibliotēka reģistrēta kā Viesītes pilsētas bibliotēka, kura pakļauta Latvijas PSR Kultūras ministrijai. Šajā gadā bibliotēkai izdota pase. Apmēram no 1953. gada bibliotēka atradās Brīvības ielā 1.

Bibliotēka ēka Brīvības ielā 1.

Citējot bibliotekāres Birutas Skujas ar roku rakstīto atmiņu stāstu (uzrakstīts 1999.gada rudenī un atceļojis ar vēstuli no Rojas, kur B. Skuja aizvadīja pēdējos savas dzīves gadus) par laiku, ko viņa pavadījusi Viesītē, strādājot bibliotēkā no 1953. līdz 1966. gadam, uzzinām sekojošo:

“1953. gada 2. aprīlī ar mazbānīti no Jēkabpils ierados Viesītē, lai strādātu bibliotēkā. Nomainīju bibliotēkas iepriekšējo darbinieci Birutu Brasovu. Viņa bija tikko beigusi vidusskolu, bez jebkādam zināšanām bibliotēku darbā. Es biju pāris gadus vecāka par viņu un ar Rīgas kultūrizglītības tehnikuma izglītību. Viņa bija mana pirmā draudzene Viesītē. Bet pati bibliotēka bija patiešām nožēlojama. Tā atradās toreizējā kultūras namā vienā istabiņā. Dažos plauktos, īstos krāmos, atradās pāris tūkstoši grāmatu, arī lasītāju nebija īpaši daudz.

Vēlāk nāca staļinisma atmaskošanas laiks. Tad jau bibliotēkai bija daudz tādu lasītāju, kas nāca ne tikai pēc grāmatām, bet arī parunāt, pārspriest notikumus. Daudz zināja pirmā bibliotēkas darbiniece, ko pieņēma man par palīgu. Tā bija Emīlija Smildziņa, kura pati bija piedzīvojusi Staļina represijas Krievijā, Vitebskas novadā.

.. Pienāca rīkojumi par daudzu grāmatu izņemšanu no bibliotēkām. Kā pārpratumu uztvēru norādījumu likvidēt Blaumaņa, Aspazijas u.c. vecos izdevumus. Atceros, kā vēlāk drīz vien pēc iznākšanas vajadzēja izņemt Solžeņicina “Viena diena Ivana Deņisoviča dzīvē”.

.. No kultūras nama drīz bibliotēku pārcēla uz šauru telpiņu izpildkomitejas telpās, jo kultūras namu remontēja. Vēl pēc neilga laika ierādīja telpas iepretī izpildkomitejai – Brīvības ielā vecā, pelēkā dēļiem apsistā ēkā – 3 istabas. Tad vēlreiz – pāri ielai uz stūra ēku Raiņa un Brīvības ielu krustojumā – atsevišķu nacionalizētu māju Brīvības ielā 1, kur bibliotēka atradās apmēram četrdesmit gadus. Māja bija koka, celta 1900. gadā. Latvijas laikā tā piederējusi privātpersonai, tur bijis veikals. Telpas bija ar malku apkurināmas. Telpu platība bija 132,90 kvadrātmetri. Tā aizņēma 6 istabas. Bibliotēkai bija lasītava ar 12 vietām. Bibliotēka apkalpoja pieaugušos un bērnus.

Biruta Skuja, Viesītes bibliotēkas vadītāja, 20.gadsimta 50. gadu vidū.

Biruta Skuja min vairākas bibliotēkas darbinieces, ar kurām iznācis strādāt kopā: “Bibliotēkā gandrīz visus gadus apkopēja bija krieviete, ļoti labsirdīga, čakla un sirsnīga sieviņa, kas neprata ne lasīt, ne rakstīt. Arī viņai esmu daudz pateicības parādā. .. Laikraksti bibliotēkā tika glabāti 5 gadus. Uzzinājām, ka vecās pakas varētu nodot makulatūrā. Mūsu apkopēja bija sarunājusi pajūgu, ratos sakrāvām lielu makulatūras kalnu, gājām blakus, lai varētu izkraut. Un joks! Par to dabūju bārienu no pilsētas izpildkomitejas priekšsēdētāja Timohina. Tas bija par to, ka intelligentam cilvēkam, kāds esot arī bibliotekārs, neklājoties iet blakus pajūgam pa ielu! Tas esot pazemojoši.

..Nepieminētas paliek meitenes, ar ko kopā strādāju – bibliotekāres. Velta Kalvīte, Ausma Goldberga, Marija Reidzāne... Viņas bija atbalsts darbā. Ar kuru no viņām kopā stādīju krūmus un kociņus bibliotēkai piederošajā zemes “pleķī” – iežogotā zemes gabaliņā, vairs neatceros.”

1956. gadā bibliotēkas ēkā Brīvības ielā 1 atsevišķā telpā kā patstāvīga vienība tika atvērta Viesītes pilsētas bērnu bibliotēka. Sākumā tajā strādāja 1 darbinieks – Emīlija Smildziņa, no 1957. g. – Marija Reidzāne, bet no 1960. gada – 2 darbinieki (ar 1960. gada augustu darbu uzsāk Velta Kalvīte).

No 70. gadu sākuma kā bērnu, tā pieaugušo bibliotēkās izveido trešo darbinieka vietu. Bērnu bibliotēkā ilgu gadus strādāja Elga Bērziņa (līdz 1993.gadam), neilgu laiku – Elita Pleša, Pārsla Šaņina.

Bērnu bibliotēkas ilggadējā vadītāja Marija Reidzāne bibliotēkā strādājusi no 1957. līdz 1994. gadam.

Bērnu bibliotēkas darbinieces: no kreisās – Marija Reidzāne, Velta Kalvīte, Elga Bērziņa.

Abas bibliotēkas vienā ēkā – Brīvības ielā 1 - atradās līdz 1963. gadam, kad pēc toreizējā Viesītes vidusskolas direktora Vladimira Poliektova ierosinājuma bērnu bibliotēka tika pārcelta uz atsevišķu ēku Vaļņu ielā 2 (tolaik – Pionieru iela 2) un izvietota vienās telpās ar Viesītes vidusskolas bibliotēku ēkas otrajā stāvā, bet pirmajā stāvā bija mazāko klašu mācību telpas. Šis lēmums tika pamatots ar to, ka bērnu un skolas bibliotēkām ir kopīgs apmeklētāju kontingents – bērni. Tādējādi bērniem bibliotēka bija ērti pieejama.

Ēka Valņu ielā 2, kuras 2.stāvā no 1963. no 1966.gadam atradās bērnu un skolas bibliotēkas.

1966. gadā šo ēku atdeva jaunizveidotajam fabrikas “Rīgas apģērbs” Jēkabpils filiāles Viesītes šūšanas ceham, tāpēc abas bibliotēkas pārcēla uz vidusskolas internāta ēku Brīvības ielā 10, kur tās atradās ilgu laiku - līdz pat 1994. gada martam.

Ēkā Brīvības ielā 10, kurā no 1966. līdz 1994.gadam atradās bērnu un vidusskolas bibliotēkas.

Pilsētas bibliotēkas toreizējā vadītāja Biruta Skuja 1966. gadā kopā ar ģimeni pārcēlās dzīvot un strādāt uz Roju, kur vidusskolā blakus skolotājas darbam vēl pāris gadus nostrādāja bibliotēkā. Bibliotēkas vadības grožus savās rokās pārņēma Brigita Stelione (pēc apprecēšanās - Misiņa), no 1967. līdz 1980. gadam bibliotēku vadīja Janīna Priede, no 1981. līdz 1998. gadam (ieskaitot) - Maiga Turļuka (bibliotēkā darbu uzsākusī 1972.gadā), no 1999. gada 1. janvāra – Līga Griškēna.

Pilsētas bibliotēkas vadītāja Janīna Priede darbojas arī vēlēšanu komisijā. 20.gadsimta 70.gadi.

Top izstāde! Bibliotēkas darbiniece Maiga Turļuka. 20.gadsimta 70.gadi.

Sākot no 60. gadiem, bibliotēkā dažādu laiku strādājušas: Rita Ģibže, Valija Kleščevska, Vija Liepkalne, Inta Bībere, Dzidra Orupa, Ilga Spārniņa, Edīte Malce, Mārīte Rulle, Anita Tomiņa, Laila Grinciuna, Mārcis Paegļkalns. Apkopējas – Aldona Beļūna, Pārsla Šaņina.

Kā atzīst bibliotekāres, darba bija daudz, bet materiālā bāze laba, obligātais eksemplārs nodrošināja apgādi ar literatūru. Finansiālu problēmu nebija. Mēbeles, televizoru u.c. iekārtas iegādājās toreizējās Jēkabpils Centrālās bibliotēkas direktores Mirdzas Muleres laikā.

Atmiņas par Viesītes bibliotēku Atmodas laikā uzrakstījusi bijusī bibliotēkas vadītāja Maiga Turļuka /b-kas vad. 1981.-1998./:

“VIESĪTES pilsētas BIBLIOTĒKA UN TAUTAS FRONTE /1988. – 1991./

Īpašs posms bibliotēkas vēsturē ir 1988. -1991. gadi, kuri pagāja uz tautas Atmodas viļņa. Šai laikā bibliotēkā bija Viesītes Tautas Frontes (TF) koordinācijas centrs, bibliotēkas vadītāja – centra vadītāja.

1988. gada rudenī bibliotēka bija iniciatore TF dibināšanai Viesītē. Bibliotekāru aicināti, lasītavā sanāca pirmā TF atbalstītāju grupiņa – cilvēki 16, lai izstrādātu galvenos virzienus Viesītes TF programmas projektam, lai pārrunātu TF organizatoriskos jautājumus.

Tā bibliotēka nokļuva tā laika vētrains notikumu centrā. Uz bibliotēku nāca un reģistrējās TF arvien jauni dalībnieki (Viesītes TF anketu lapas aizpildījuši 200 dalībnieki).

Piedalījāties dažādās TF aktivitātēs rajonā, pilsētā, Rīgā. Uz visām lielajām manifestācijām, uz Baltijas ceļu tika organizēti braucieni.

Tika savākti parakstu simti - gan protestējoši, gan atbalstoši, kuri tālāk tika nogādāti Rīgā.

Tika veikti ziedojumi dažādiem mērķiem, piemēram, Armēnijas zemestrīcē cietušajiem, Preses nama darbiniekiem, Itas Kozakevičas piemineklim, utt.

Bibliotēkas logā bija Viesītes TF ziņojumu dēļis, kur izlikām visas informācijas, paziņojumus, aicinājumus, dažādus lozungus.

1991. gadā, kad notika Latvijas Augstākās Padomes vēlēšanas, bibliotēkā bija priekšvēlēšanu centrs, bibliotēkas vadītāja bija rajona vēlēšanu komisijas sekretāre.

Kamēr TF laikrakstu "Atmoda" vēl nevarēja abonēt, katru nedēļu bibliotekāres sagaidīja Rīgas autobusu, lai saņemtu jauno "Atmodas" sūtījumu, ko izplatījām pa TF grupām uzņēmumos un iestādēs, bet iekasēto naudu sūtījām uz Rīgu.

23.08.1999. ”

20.gadsimta 90. gadu sākumā gan Viesītes pilsētas bibliotēka, gan Viesītes bērnu bibliotēka piedzīvoja personāla skaita samazināšanu.

Laiks no 1994. gada...

1994. gadā ekspluatācijā tika nodota jaunā Viesītes kultūras pils Smilšu ielā 2, tāpēc tajā nolēma izvietot pilsētas domi un citas pilsētas iedzīvotājiem nozīmīgas iestādes.

Viesītes kultūras pils ēku bibliotēkas sāk apdzīvot no 1994.gada marta.

Ēkas pirmajā stāvā tika ierādītas kopīgas plašas telpas Viesītes pilsētas un Viesītes bērnu bibliotēkām. Pirmā 1994. gada pavasarī (martā) uz šejieni pārcēlās Viesītes pilsētas bibliotēka, nedaudz vēlāk - arī Viesītes bērnu bibliotēka. Šinī laikā bērnu bibliotēkā ir vairs tikai viens darbinieks, pieaugušo bibliotēkā – divi.

1995. gadā no vidusskolas internāta uz šīm kopīgajām telpām tika pārcelta arī Viesītes vidusskolas bibliotēka.

Bibliotēkas kolektīvs 20.gadsimta 90. gadu vidū: no kreisās – vadītāja Maiga Turļuka, apkopēja Pārsla Šaņina, bērnu bibliotēkas darbiniece Līga Griškēna, vidusskolas bibliotekāre Gunta Plēsuma, priekšā - pilsētas bibliotēkas bibliotekāre Irēna Jančevska.

1998. gada septembrī pilsētas jubilejas priekšvakarā tika rīkota bijušo Viesītes bibliotekāru atmiņu pēcpusdiena.

Viesītes bibliotēku bijušie un esošie darbinieki 1998.gada septembrī: pirmajā rindā no kreisās – Maiga Turļuka, Velta Kalvīte, Valija Kleščevska, Marija Reidzāne, Aldona Beļūna; otrajā rindā no kreisās – Vija Liepkalne, Inta Bībere, Elga Bērziņa, Dzidra Orupa, Gunta Plēsuma, Mārīte Rulle, Līga Griškēna.

No 1999. gada 1. janvāra Viesītes pilsētas bibliotēku un Viesītes pilsētas bērnu bibliotēku apvienoja un piešķīra nosaukumu Viesītes bibliotēka.

/Bibliotēkas nosaukums vēlreiz mainās 2009. gadā, kad, izveidojoties novadam, tā kļūst par Viesītes novada Viesītes bibliotēku. No 2021.gada – Jēkabpils novada Viesītes bibliotēka./

Viesītes vidusskolas bibliotēka turpināja pastāvēt kā atsevišķa vienība, dalot telpas ar Viesītes bibliotēku, un ar palīgtelpu mācību literatūrai. Viesītes vidusskolas bibliotēkā līdz 1980. gadam strādājusi Ausma Upmale, no 1980. gada līdz šim brīdim – 2025.gadam - Gunta Plēsuma.

Ar 1999. gada 1. janvāri notiek kadru maiņa – pensijā dodas līdzšinējā bibliotēkas vadītāja Maiga Turļuka. Par Viesītes bibliotēkas vadītāju kļūst Līga Griškēna. Par bibliotekāri no 1998. gada oktobra sāk strādāt Ilze Jodgude (nākamajā attēlā – 1.rindā pirmā no labās).

Bibliotēkas kolektīvs 1999.gadā.

1999. gada sākums ir laiks, kad bibliotēkā parādījās pirmie datori, darbinieki uzsāka apmācības datorprasmēs.

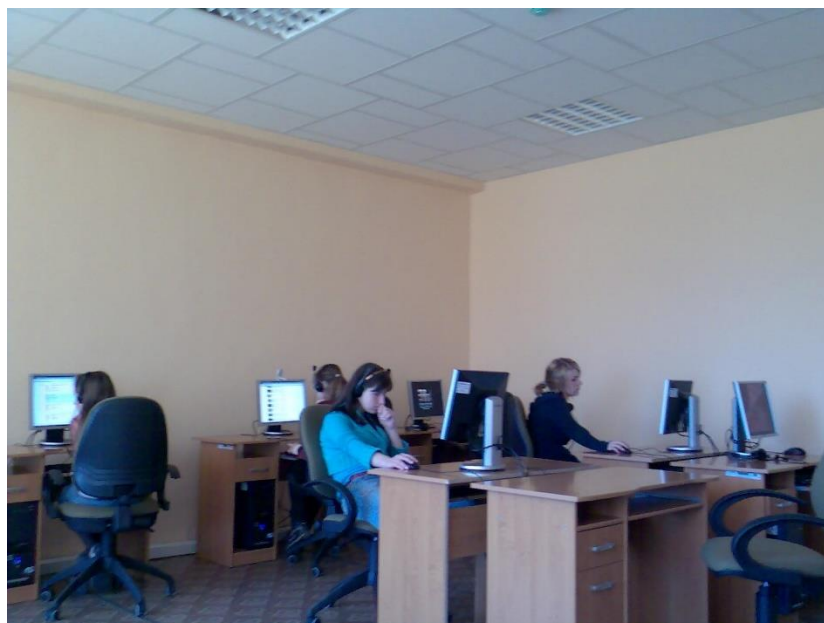

1999.gadā bibliotēkas lasītavā tiek izvietoti pirmie divi datori ar interneta pieslēgumu - sabiedriskais interneta pieejas punkts. Gadu gaitā datoru skaits pieaug.

Šajā gadā *Sorosa fonds Latvija* projektu konkursa ietvaros bibliotēkas lasītavā tika izveidots Sabiedriskais interneta pieejas punkts ar 2 darba vietām.

2004. gadā projekta “Valsts vienotā bibliotēku informācijas sistēma” ietvaros ar Valsts aģentūras “Kultūras informācijas sistēmas” finansiālu atbalstu paplašināts un modernizēts bibliotēkas lasītavā jau no 1999. gada esošais SIP punkts – iekārtotas divas jaunas daudzfunkcionālas darba vietas.

2008. gadā, pateicoties Bila&Melindas Geitsu fonda ieguldījumiem bibliotēku attīstībā, datorvietu skaits turpināja pieaugt. Nākot klāt jaunai tehnikai, bibliotēkas lasītava kļuva par šauru. Tika iekārtota atsevišķa bibliotēkas datorlasītava kultūras pils 2. stāvā - bez maksas tur bija pieejami 11 datori un internets, kur nodrošinātas arī bezvadu interneta iespējas.

Bibliotēkas datorlasītava kultūras pils 2. stāvā.

Datorlasītavā tika pieņemts dežurants, bērni un jaunieši turp devās, neiegriežoties bibliotēkā, šis nebija ērti arī bibliotēkas darbiniekiem. 2017. gadā tika pieņemts lēmums datoru skaitu samazināt, jo galvenais ir nevis kvantitāte, bet kvalitāte, un atkal ietilpināt bibliotēkas lasītavā. Uz 2025. gada 1.janvāri bibliotēkas lasītavā ir četras darba vietas lasītājiem ar interneta pieslēgumu, iespēju izmantot Wi-Fi, pieejami kopēšanas, printēšanas (melnbaltā un krāsu), skenēšanas, laminēšanas pakalpojumi.

Gadu gaitā automatizācija skāra arī bibliotēkārā darba procesus. 2004.gadā bibliotēkas darbinieki uzsāka darbu bibliotēku informācijas sistēmā (BIS) "Alise". Sākumā tika veikta jauno grāmatu pievienošana, veidoti grāmatu apraksti, veikti krājuma vienību rekatalogizēšanas darbi. 2008. gadā Viesītes bibliotēkas izveidotie un pievienotie apraksti tika iepludināti reģiona kopkatalogā. Darbs pie krājuma atspoguļošanas elektroniskajā katalogā turpinājās līdztekus citiem darba procesiem. 2010. gadā sāka automatizētā grāmatu izsniegšana/saņemšana, bet pilnībā krājuma rekatalogizācijas process noslēdzās 2014.gadā, kad arī pirmoreiz bibliotēkas vēsturē krājuma inventarizācija tika veikta modernizēti, izmantojot BIS ALISE modulī "Inventarizācija".

Bibliotēkas darba pamats tomēr ir darbs ar lasītājiem. Atrodoties kopīgās telpās, Viesītes bibliotēka kopā ar vidusskolas bibliotēku, gadiem ejot, saglabājušas tradīciju kopīgi organizēt darbu ar bērniem. Daudz rīkoti dažādi pasākumi gan PII "Zīlīte" audzēkņiem, gan Viesītes vidusskolas audzēkņiem. Pasākumu skaitā lielāko īpatsvaru veido tieši aktivitātes mazāko klašu skolēniem.

Attēlos: bibliotēkas rīkote pasākumi bērniem cauri gadiem.

Bibliotēkā vienmēr domāts arī par pasākumu rīkošanu pieaugušo auditorijai. Gadu gaitā ar minimālu finansiālo līdzekļu piesaisti notikusi virkne saistošu tikšanos ar dzejniekiem, rakstniekiem, interesantām personībām. Daudzi no šiem pasākumiem notikuši sadarbībā ar kultūras namu (šobrīd - Kultūras centru "Sēlija"), kur ir plašākas telpas, ir lielāki finansiālie resursi aktivitāšu organizēšanai.

Attēlos: bibliotēkas dažādu gadu rīkoti pasākumi pieaugušo auditorijai - tikšanās ar rakstniekiem: Daci Priedi, Jāni Lejiņu, Daci Judinu, Ingmāru Līdaku, Gundegu Repši.

No nozīmīgiem lielāka mēroga pasākumiem jāmin 2004. gadā Viesītē notikušais akcijas “Atbalsts lauku bibliotēkām” pasākums un 2012. gadā Viesītē notikušie 11. Novadu Grāmatu svētki, kuru organizēšanā bibliotēka piedalījās.

2004.gadā bibliotēka piedalās akcijas “Atbalsts lauku bibliotēkām” pasākuma organizēšanā Viesītē.

Bibliotēkas publicitātes un tēla popularizēšanai svarīgas Bibliotēku nedēļas, kas notiek aprīlī un jau kļuvušas par skaistu tradīciju. To ietvaros katru gadu notiek dažādas aktivitātes lasītājiem un pārējiem bibliotēkas apmeklētājiem: *Atvērto durvju diena*, tikšanās ar lasītājiem, tiek veidota izstāde par bibliotēkas vēsturi un šodien, citi pasākumi (konkursi, bibliotekārās stundas u.c.), kuru mērķis – popularizēt bibliotēkas darbu un lasīšanu.

Bibliotēku nedēļas ietvaros no 2023.gada iesākta jauna tradīcija – akcija “Nāc uz kafiju ar bibliotekāru!”

Bibliotēku nedēļas ietvaros no 2023.gada iesākta jauna tradīcija – akcija “Nāc uz kafiju ar bibliotekāru!” 2025.gadā šīs akcijas ietvaros 22. aprīlī tika organizēta bijušo un esošo bibliotēkas darbinieku tikšanās. Kopš iepriekšējās tikšanās pagājuši 27 gadi.

**Bibliotēku nedēļas ietvaros 2025.gadā bijušo un esošo bibliotekāru tikšanās:
no kreisās - Vija Liepkalne, Pārsla Šaņina, Irēna Jančevska, Elga Bērziņa, Maiga Turļuka, Līga Griškēna, Solvita Strautniece.**

Starp pasākumiem – īpaša vieta NOVADPĒTNIECISKA rakstura aktivitātēm.

Bibliotēka vāc novadpētnieciska rakstura materiālus, kas apkopoti mapēs, lasītavā no 1999.gada izveidots “Sēlijas stūrītis”, kur glabājas literatūra un materiāli par novadu un novadniekiem.

Nozīmīgs pasākums bija 1999.gada 25.-28.augustā notikusī Latvijas tautas bibliotēku 5.novadpētniecības konference, kas bija veltīta bibliotēku vēsturei un notika Viesītē. Tai gatavojoties, pirmoreiz tika apzināta arī Viesītes bibliotēku vēsture – referātu par šo tēmu konferencē nolasīja bibliotēkas vadītāja L. Griškēna.

Gadu gaitā ir notikuši visdažādākie pasākumi, kuru mērķis – saglabāt šīs vietas - mūsu pilsētas un tās apkārtnes - kultūrvēsturisko mantojumu, to aktualizēt, pieminēt nozīmīgas gadskārtas, popularizēt cilvēkus, notikumus, konsolidējot vietējo kopienas.

Īpaši jāpiemin 2008. gads, kad bibliotēka aktīvi piedalījās Viesītes 80 gadu jubilejas un Sēlijas 800 gadu jubilejas pasākumu organizēšanā. Augustā bibliotēkas vadītāja apkopoja un sagatavoja izdošanai grāmatā vizuālās mākslas un literatūras konkursa “Palūkojies uz pilsētu radošām acīm” labāko darbu izlasi.

Dažas no aktivitātēm uz noteiktu laiku kļuva par labu tradīciju:

- 2001. gadā bibliotēka kopā ar vidusskolas bibliotēku uzsāka un vairākus gadus laikā no 10. februāra līdz 10. martam rīkoja jaunu grāmatu dāvināšanas akciju: “Atceries savas pilsētas (skolas) bibliotēku, Jauna grāmata tai noderēs”.

2001. – pirmajā akcijas gadā - Viesītes bibliotēka saņēma dāvinājumos 75 jaunas grāmatas.

- no 2001. gada 10 gadu garumā katru gadu februārī – sveču – mēnesī tika rīkota viesītieša I. Dreijera no koka darināto svečturu izstāde, notika tikšanās ar meistarū gan bērniem, gan pieaugušajiem. Tad sekoja ilgāks pārtraukums, līdz 2021.gadā meistars atgriezās jaunā ampluā – ar izstādi “Koka krikumi”, kurā bija apskatāmi viņa darinājumi no koka.

Attēlos: kreisajā pusē - viesītietis I. Dreijeris ar koka svečturu izstādi 2001.gadā un pa labi – izstādes “Koka krikumi” atklāšanā 2022. gadā (covid ierobežojumu laikā).

Starp daudzajiem novadpētnieciska rakstura pasākumiem īpaši gribas atzīmēt 2015. gadā izveidoto viesītietis - metālkalēja, kokgriezēja, kamīnmeistara un arī gleznotāja - Alfreda Godiņa piemiņas izstādi “Kā pašķirt to aizkaru...”, kas tapa gadu pēc viņa došanās mūžībā sadarbībā ar viņa tuviniekiem un muzeju “Sēlija” un tika eksponēta Viesītes muzeja “Sēlija” filiāles – P. Stradiņa skolas – kamīnzālē, kur arī tika izvietoti eksponāti – piemiņas lietas un meistara darbi. Izstādes ideja bija bibliotēkas vadītājas lolota apmēram gadu, un darbs pie tās tapšanas ilga no maija līdz septembrim.

Mirkļi no izstādes atklāšanas pasākuma 2015.gada septembrī. Attēlā pa kreisi – no labās: A. Godiņa dzīvesbiedre, pensionētā vēstures skolotāja Ģertrūde Godiņa.

Atskatoties vēsturē, 2015.gads, kurš aizritēja Raiņa un Aspazijas jubileju zīmē, ir nozīmīgs arī ar to, ka šī gada oktobrī notika dzejas stunda “Viss pāriet, - viss, bet nezūd it nekas...” - viens no nozīmīgākajiem un veiksmīgākajiem šī gada Dzejas dienu pasākumiem, kā arī Rainim un Aspazijai veltīto pasākumu kulminācija un noslēgums, kurā pirmoreiz tika apzināti un kopā pulcināti Viesītes puses dzejnieki, kuri līdztekus izskanējušajām dižgaru dzejas vārsēm lasīja arī savu dzeju. Dzejas stundā piedalījās 5 vietējie dzeju rakstošie cilvēki. Tas bija sākums sadarbībai nu jau 10 gadu garumā.

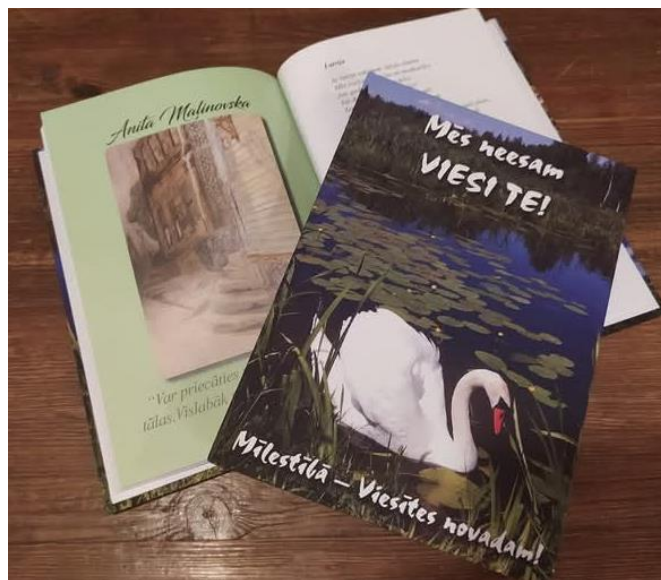
Mirkļi no 2015. gada dzejas stundas “Viss pāriet, - viss, bet nezūd it nekas...”

Lielākie no pasākumiem ar vietējo dzejnieku un viesmākslinieku piedalīšanos ir bijuši Dzejas dienu noslēguma pasākumi – brīnišķīga tradīcija jau trīs gadu garumā “Dzejas bānītī iekāpjot” (2022.-2025.). To organizē bibliotēka kopā ar kultūras centru “Sēlija”, un katru gadu tas tiek veltīts kādam nozīmīgam notikumam pilsētas vēsturē.

2023. gada pasākuma “Dzejas bānītī iekāpjot”² dalībnieku – dzejnieku kopbilde.

Paliekošs veikums ir 2020. gadā sagatavotais un izdots Viesītes puses dzejnieku dzeju kopkrājums “Mēs neesam viesi te!”. Krājumā iekļauti divpadsmit autoru viņuprāt, veiksmīgākie, kā arī jaunākie, nepublicētie dzejoļi. Krājuma ilustrācijām tika izmantoti Viesītes Mākslas un mūzikas skolas audzēkņu darbi. Arī grāmatas vāka noformējumā – vietējo cilvēku fotogrāfijas. Kopkrājuma izdošanu finansiāli atbalstīja pašvaldība, kā arī līdzekļi tika saņemti, pateicoties atbalstītam projektam Viesītes novada pašvaldības projektu konkursā “Atbalsts vietējo iniciatīvu projektiem”. Krājumam dzeju atlasīja, apkopoja, salika un sagatavoja izdošanai bibliotēkas vadītāja. Krājuma atvēršanas svētki notika 2020. gada oktobrī. 2021.gada sākumā krājums tika izdots atkārtoti.

Pieminēšanas vērts un par nozīmīgu ieguldījumu novadpētniecības darbā var uzskatīt arī no 2002. līdz 2021. gadam Viesītes bibliotēkā veidoto un izdošanai sagatavoto pašvaldības informatīvo izdevumu “Viesītes vēstis” (no 2009. – 2021.gadam – “Viesītes novada vēstis”). Redkolēģijā – bibliotēkas vadītāja Līga Griškēna un Viesītes vidusskolas bibliotekāre Gunta Plēsuma. Izdevums ne tikai atspoguļoja pašvaldības aktualitātes, bet arī materiālus par pilsētas ievērojamākajiem kultūrvēsturiskajiem objektiem (mazo bānīti, Brīvības baznīcu u.c., skolu, slimnīcu, Viesītes ielām u.c.), to vēsturi, ietvēra publikācijas par dažādiem vēsturiskiem notikumiem Viesītē un tās lauku teritorijā, kā arī atmiņas par dalību tajos (deportācijas, Baltijas ceļš u.c.), intervijas ar interesantiem, mūsu pusei nozīmīgiem cilvēkiem, arī novadniekiem, rakstus par vietējām ražotnēm.

Izdevumam tā pastāvēšanas laikā iznāca dažādi pilsētai un novadam veltīti speciālizlaidumi, piemēram, 3. Sēlijas kongresa informatīvais biļetens, pilsētas svētkiem veltīti izdevumi: “Pasaka par Viesīti” 2005. gada 6. un 7. augusts pilsētas svētki, “Viesītes bānītim – 90” 2006. gadā, speciālizdevums sakarā ar pilsētas Mīlestības saliņas brīvdabas estrādes atklāšanu 2005. gadā u.c. 2007. gada jūnijā bibliotēkas lasītavā notika izdevuma 5 gadu jubilejas pasākums – vienīgais izdevuma pastāvēšanas vēsturē.

5 pastāvēšanas gadu jubilejas pasākums izdevumam “Viesītes vēstis” 2007.gada jūnijā.

No 2006. gada novembra bibliotēka piedalījās pašvaldības realizētās programmas “Atbalsts invalīdiem – bezdarbniekiem profesionālo prasmju apguvei darba vietā” realizācijā. Tās ietvaros

bibliotēkas datorlasītavā strādāja Mārcis Paegļkalns un Astrīda Prodniece. M. Paegļkalns pēc projektā nostrādātā laika vēl neilgu laiku turpināja strādāt bibliotēkā.

Bibliotēkas kolektīvs 2007.gadā pēc bibliotēkas pirmās akreditācijas. No kreisās: Ilze Jodgude, Irēna Jančevska, Mārcis Paegļkalns, Gunta Plēsuma, Līga Griškēna.

2007. gada 11. decembrī bibliotēka tika akreditēta pirmoreiz. Atkārtotas akreditācijas notikušas 2014.gadā un 2018.gadā. Tai piešķirts vietējas nozīmes bibliotēkas statuss.

Bibliotēkas pakalpojumu klāsts ar katru gadu kļūst aizvien daudzveidīgāks – no 2023. gada bibliotēkas vadītāja veic Viesītes Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centra (VPVKAC) darbinieka pienākumus tā atvaļinājuma un slimības laikā.

Šis darbs sasaucas ar bibliotekāra darba specifiku - apmeklētājiem arī bibliotēkā ikdienā tiek sniegtas konsultācijas par visdažādākajiem jautājumiem, bet visvairāk – par orientēšanos un pakalpojumu pieteikšanu vietnē: latvija.gov.lv, VID, VSAA, NVA piedāvātajiem e-pakalpojumiem, to izmantošanu, autorizācijas problēmām dažādu banku internetbankās, parolu atjaunošanu, e-paraksta iegūšanu un pielietošanu utml.

Viesītes bibliotēkā uz 2025. gada 1. janvāri ir 3 bibliotekārie darbinieki: Līga Griškēna (strādā no 1994.gada, vadītāja no 1999.gada), Ilze Jodgude (no 1998.gada), Irēna Jančevska (no 1989.gada). Apkopēja no 1994. līdz 2004. gada oktobrim - Pārsla Šaņina (no 1991. līdz 1994.gadam – apkopēja bērnu bibliotēkā), no 2024. gada oktobra - Solvita Strautniece.

Tāda ir bibliotēkas vēstures 2025.GADA versija. Pārlapojot bibliotēkas atskaites, kas ir notikušā faktisks apliecinājums, pārņem mulsums – tik daudz bijis interesantu notikumu, vērtīgu pasākumu, tik daudz nozīmīgu darbu paveikts... DAUDZ PAVEIKTS! Lielākoties bibliotekāru darbam diemžēl tāpat kā skolotāju darbam nav taustāmu darba augļu, acīmredzamu darba rezultātu. Daudzi no tiem dod acumirkliņu gandarījuma sajutu, bet kas ir paliekošs?...

Mierinājumam jāsaka - Viesītes bibliotēkas vēstures stāsts ar to, protams, nebeidzas. Šajā aizraujošajā stāstā joprojām – gadu no gada - tiek rakstītas aizvien jaunas lappuses – notikumiem un aktivitātēm piepildītas, radošas un interesantas. Un tā tas turpināsies tik ilgi, kamēr pastāvēs mūsu – VIESĪTES - BIBLIOTĒKA.

2025.gada aprīlis